

Hans Hansen, Skuldbjerggård,

Keldbylille, fylder 80 den 17. maj og har haft besøg af gp ved Sjællands Tidende, der bringer nedenstående artikel om den usædvanlige gårdmand og hans stuer, der næsten er et museum, han ikke vil forlade

Gården gemmer sig godt. Man skal langt op ad den smukke, brede indkørsel, førend en gavl og det halve af en rød stald-længe dukker frem, og man skal ud af bilen — ud i forårsluft og græsplæneduft — førend det 160 år gamle stuehus bliver synligt. Så går der til gengæld lang tid, føren man igen lukker bildøren efter sig — og i mellemtiden har man gennemgået en opvikkende og nøgtern anskuelserundersøgning i bondens og bondebrugets udvikling. Næsten gennem 100 år, såmænd.

Der er mange, der i de sidste år har fundet frem til »Skuldbjerggård« i Keldbylille på Møn. Det begyndte med, at professor, dr. phil. Axel Steensberg fandt gården, dens klenodier fra gammel tid og dens nu 80-årige ejer,

Hans Hansen. Professor Steensberg gjorde bl. a. på det tidspunkt studier til sit værk om danske almuemøbler, og hos Hans Hansen fandt han ikke blot ældgamle møbler, men også bondestuer så velbevarede i deres helhed, at han blev begejstret. Flere af stuerne er afbildet i »Danske Almuemøbler«.

Efter professor Steensberg kom mange andre. Aviserne skrev om den gamle gård og dens ejer, og da Hans Hansens store interesse ved siden af den gamle gård er haven, og han i den sidste halv snes år har anlagt en parklignende storhave omkring gården, varede det ikke længe, førend han fik besøg af udflyttere også. Hus-

holdningsforeninger og sådan noget. Meget interessant, men jo ikke altid lige let, når Hans Hansen er 80 og bor muttersalene på »Skuldbjerggård«, som ejendommen hedder — opkaldt efter en kæmpehøj på marken.

Jeg har ikke haft husbestyrerinde de sidste 12-13 år, siger den gamle gårdmand. Så der kan jo ikke være så pillent og rent, som der burde. Ikke indendøre i alt fald. Men I skulle være kommet en månedstid senere. Eller to måneder. Så havde der været noget at se i haven!

Der er meget usædvanligt ved den gård. Ualmindelig er det naturligvis først og fremmest, at Hans Hansen, der fylder 80 år den 17. maj, bor helt alene i det store stuehus og er aldeles uden medhjælp. Hvorfor han gør det, svarer han selv på. Usædvanligt er det, at han i en forholdsvis høj alder begyndte at udvide haven ved den gamle gård — og mest usædvanligt er det, at han ikke blot har værnet om de gamle møbler fra årene 1780—1800, men at de også findes i de oprindelige omgivelser.

Usædvanligt —

Den gamle gårdmand har en særlig evne til at affinde sig med kendsgerningerne. Han har ejet gården så længe, at han har gennemlevet hele den voldsomme udvikling indenfor landbruget. Han er ked af den, protesterer måske også en enkelt gang, men er ellers på det rene med, at sådan er det idag. Det må man bøje sig for, når man vil blive ved gården — Og det vil man.

Han er også — bogstavelig talt — så gammel i gårde, at han har set myldrende liv året rundt i mark og udhuse blive afløst af absolut stilhed. Hverken køer eller grise, men det nå man bøje sig for. Når man vil blive ved gården.

Og han er så gammel, at han kunne sælge gården og dens fedt jord og have det bekvemt et andet sted.

Det vil han ikke.

Gårdmand i 50 år

Hans Hansen fik skøde på den gamle gård i 1913. Han er født

I hverdagsstuen. Hans Hansen ved alkoverne og kabinettskabet.

på en mindre gård i nærheden, som hans forældre ejede. Den lille gård er i sin tid blevet skilt ud fra »Skuldbjerggård«, men hører atter i dag sammen med den. Hans Hansen ejer begge ejendomme, i alt ca. 70 tønder land. Der bor en bestyrer på den mindste af gårdene, og sammen driver han og Hans Hansen al jorden. Som nævnt uden besætning af nogen art. Først og fremmest byg og sukkerroer.

Ja, så er der en fast daglejer hele sommeren. Men han får en masse tid til at gå i haven. Og en masse tid skal han bruge, når den røde gård skal kalkes og det sorte bindingsværk tjæres.

En rigtig hjemmefødsning, Hans Hansen? Knap nok. Han var som ung mand trainkonstabel på Bådsmændsstrædes Kaserne og elev på både Tune og Ladelund landbrugsskoler. Flere gange indkaldt til sikringsstyrken med tjenestested i Ringsted.

Men ellers? Ingen steder. Han var knapt tredive år, da han overtog gården efter sin farbror, og han har haft den siden. Gården er flyttet ud på marken fra Keldby i år 1800. Bindingsværket i stuehuset og to af længerne er fra den tid og står stadig frisk og stærkt, en enkelt af længerne — den med den store ovn — blev flyttet med og er i dag ca. 400 år gammel.

Alkover i hverdagsstuen

Som Hans Hansens farbror og dennes kone levede på gården for et halvt århundrede siden, levede man på gårdene også for 70-80 år siden. I en af gårdens stuer findes stadig i dag de to gamle alkover med forhæng. De blev brugt af farbroderens familie, da Hans Hansen blev mand på gården. De gamle dyner, som de brugte, findes stadig på gården, og farbroderens pipebræt, der er fremstillet af grankogler og i enhver henseende hjemmegjort, hænger stadig ved enden af den lange, faste bänk i hverdagsstuen.

Stuehuset er aldrig blevet indrettet på moderne vis. Her er ingen stuer blevet lagt sammen til én stor. I køkkenet findes den dag i dag den blåmalede »gåsebänk«, hvor fire af gårdens fire snese gæs til stadighed lå og rugede gæslinger ud. Om ikke i ro og fred, så dog i behagelig varme fra

det store ildsted, som også findes den dag i dag. I loftet hænger den ene af de to ting, der fortælles om nymodens behagelighed, nemlig den elektriske lampe, ovenpå det gamle ildsted ved skorstenen står den anden — en elektrisk kogeplade.

Måske er det foråret

Den stue, Hans Hansen til daglig opholder sig i, er forladt af den gamle atmosfære. Her står telefonen, et bord og en sofa, god til middagssøvnen, men ikke af så nævneværdig alder som møblerne i de gamle stuer.

Manden på gården er en lun, uhøjtidelig selvejer. Rigtig bestil-

le noget kan han ikke mere, det er hjertet ikke til, siger han. Alligevel er der nok at gøre her og der, og han følger med i alt på gården.

Om det generer mig at være alene? Nej, det gør det faktisk ikke. Jeg har bestyrer på den anden gård som sagt, jeg må jo ikke drive begge gårdene. Det er frihed nu tildags! Indtil for 12-13 år siden passede jeg selv køer og grise, men siden har jeg ikke haft kræfter til det. Dengang havde jeg også husbestyrerinde, men så var der en overgang, hvor jeg ikke kunne få nogen. Siden har jeg været alene.

— Rask ellers?

— Absolut. Ja, rask og rask, jeg

Den gamle gårdmand i haveøren.

Den lange, smukke stuelænge til gården.

til
e
and

6-årige
n, Rev-
de søn-
nordre
anglen-
landsud-
dyrket
den ville
aske.

mistede
meter
panik i
forsøgle

ag

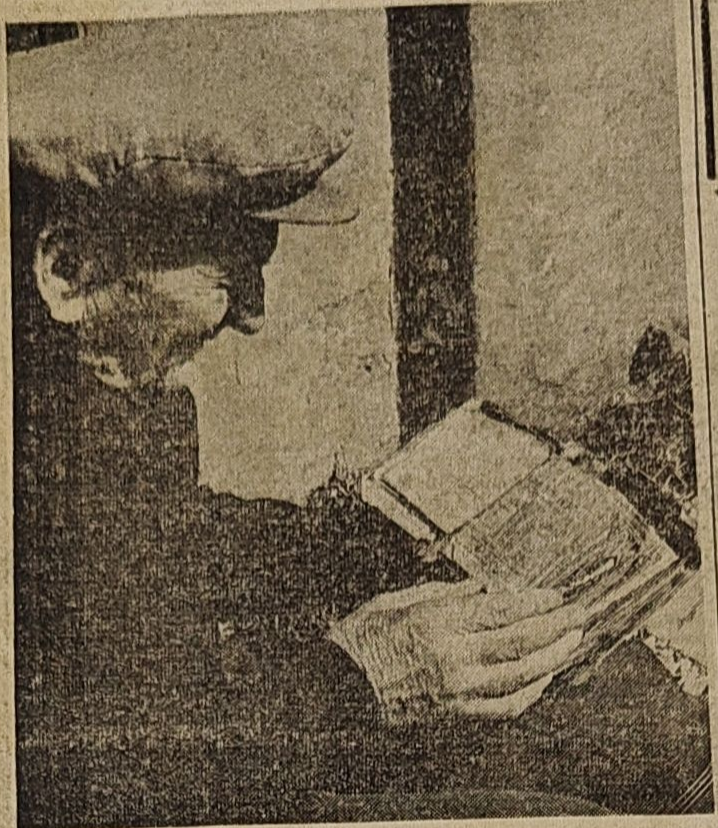
To ame-
fredag
timer
Berlin.
's styr-
aar-
en var,
r næg-
ag blev

ortsatfe
melses-
remer-
uden

an inte-
på Ros-
ved Vi-
besøges
Anker
med at
til ti
m krø-
deykel.
an må
meter
el kan
være
elv i
skyld
sig ud

Politik ☆ Polemik

Hans Hansen med de ældgamle almanakker.

er jo noget slap i det, men måske er det foråret. Man er jo heller ikke nogen årsunge længere.

Hvorfor giver man sig i lag med at udvide haven, plante og så blomster, når man er en gammel mand?

Hvorfor og hvorfor? Så længe de gamle levede, kunne jeg jo ikke ændre noget ved det hele. Det skulle være, som det var. Men kom igen om et par måneder, så skal I bare se, hvor smukt der er.

Ikke »rigtigt« landbrug

— Byg og sukkerroer. Det er ikke rigtig »landbrug«?

— Næh, og det er også skidt at have med at gøre. Men jeg vil ikke herfra, så længe jeg kan klare mig. Så må det gå så godt, som det kan.

— Gården kunne sælges.

— Ja, den får jeg altid stukket ud. Du kunne sælge gården og have det godt. Jo, jo. Men kunne jeg det? Når jeg nu ikke kunne tænke mig at bo andre steder. Det går nok i min tid, som det går.

— Hv r mange medhjælpere var der på gården for 50 år siden?

— Da jeg fik skøde på den i 1913, var der foruden mig selv en husbestyrerinde, en pige, to voksne skarle og en fast daglejer. I dag er der kun mig. Jeg kan huske, at min farbrors kone lavede mad til fyrretyve mennesker i høsten; voksne og børn. Da var der gang i sagerne.

»Tude hjem til middag«

— Har de gamle møbler hørt hjemme på gården altid?

— Hvor de er kommet fra op-

Gåsebænken i køkkenet.

rindelig, ved jeg ikke. Men de mest værdifulde af dem købte jeg af min farbror. Han har vel købt nogle af dem på auktion en gang — eller nogle i slægten før ham. Det store egeskab i hverdagsstuen, som går helt til loftet, er ikke noget egentligt bondeskab, det er nok kommet fra en herregård el. l., men det har stået her i næsten hundrede år. Da jeg købte møblerne efter min farbror, var der også auktion. Den gamle Savenius på Klynholm var interesseret i mange af de gamle møbler, men da jeg bød på dem, lod han være. Han var en streng herre, men en fin mand alligevel.

Ved egebordet i stuen.

Hans Hansen er glad for at vise frem. Han slår med varsomme hænder op i de gamle, gamle almanakker, hvor hans forfædre slog røde krydser for at holde rede på børneflokkens fødselsdage, og han åbner med en naturlig pietet det gamle kabinetsskab, der har 24 skuffer, diverse småskabe og hemmelige rum. Han står ved ottedagesuret og viser frem det lille skuffedarium til konernes sølvnakker. Han finder bøger fra Chr. IVs tid, Christian den Femtes Danske Lov og Jesper Brockmanns huspostil, indbundet i bøgertræsbind. Postilen er fra 1665.

Og så går han med ud i haven, hvor træerne endnu en gang er lige på nippet til at lade knopperne bryde, og hvor det myldrer og dufter i jordskorpen af de første blomster.

Herude blæser han en gang i det gamle gedehorn. Det, man brugte, når gårdens folk skulle »tude hjem til middag«.

Tonen er god nok endnu i hornet, der er bare ingen folk.

Fransk enegang

Frankrigs beslutning om at trække sine flådeofficerer tilbage fra de fælles Nato-stabe får ikke større praktiske konsekvenser. Den angår kun en håndfuld mænd, og den er ikke ensbetydende med, at franske flådeenheder ikke i fremtiden vil og kan deltage i atlantiske flådeøvelser.

Men set i sammenhæng med de skridt, som de Gaulle tidligere har taget i samme retning siden sin magtovertagelse, er det alligevel en beslutning af betydelig principiel rækkevidde.

Med den for ham så karakteristiske ubønhørlige konsekvens har præsident de Gaulle saboteret de integreringsbestrebelselser inden for Atlant-alliancen, som alle de øvrige medlemslande tillægger største betydning, ja endog betragter som livsvigtige for Nato-sammenholdet.

Begrundelsen for denne politik er vel især den betragtning, at Frankrig militært først og sidst må stole på sig selv og ikke tør gøre sig afhængig af USA, og dernæst, at der ikke indenfor Natos nuværende rammer er sikret Frankrig rimelige betingelser for at gøre sin indflydelse gældende. Fra fransk side har man forlangt i det mindste at blive ligestillet med englænderne i alliancen og tilige rejst krav om anerkendelse

af Frankrigs særlige placering som stormagt gennem oprettelse af et tremagtsdirektorat, hvor amerikanske, britiske og franske synspunkter kunne gøre sig gældende på lige fod.

Havde der været udsigt til, at indrømmelser til de Gaulle på de nævnte punkter ville have gjort ham til integreringstilhænger, burde man næppe været meget tilbage for dem. Thi fordelene ved en sammentømring af hele det atlantiske forsvaret er så indlysende, at de turde være endog meget store ofre værd.

Men man må vist desværre se i øjnene, at de Gaulle ifølge hele sin grundindstilling er og bliver modstander af selve integreringstanken som sådan — uanset hvor meget man så opfylder hans konkrete ønsker om ændring af Nato-strukturen.

En stor trøst er det imidlertid, at de Gaulle trods alt ikke drømmer om at forlade Nato og slå alliancen i stykker. Både præsidenten selv og hans udenrigsminister, Couve de Murville, har i den allernæste tid påny stærkt understreget, at den kommunistiske udfordring nødvendigvis vestligt samarbejde såvel på det politiske som på det militære plan. Et fælles grundlag er der altså alligevel.

S. T.

Skriftlige opsigelser

En hver er pligtig at efterkomme, hvis hand med Mund, Haand og Segl, lovet og indgået haver, står der i Christian den Femtes Danske Lov fra 1683, og i overensstemmelse med denne gode, gamle regel har man i dansk civilret været sparsom med formkrav. Mundtlige kontrakter og opsigelser er principielt lige så bindende som skriftlige, men der vil efter sagens natur i tilfælde af uoverensstemmelser om forståelsen oftere opstå fortolkningstvivil, når man kun har de udtalte ord at holde sig til, og det har på visse områder, hvor reale hensyn taler derfor, ført til krav om skriftlighed, dog kun sjældent i så absolut grad, at manglende iagttagelse af formkravet medfører ugyldighed.

I den nye funktionærlov, som trådte i kraft i april i år, har lovgivningsmagten imidlertid indføjet den bestemmelse, at opsigelser for at være gyldige skal afgives skriftligt. Denne nydannelse indenfor funktionærretten blev vedtaget imod erhvervslivets ønsker, og på generalforsamlingen forenden i Kontor- og Handelsfagenes Arbejdsgiverforening vendte for-

manden, direktør Poul Harris, Århus, sig skarpt imod dette formkrav, som han fandt skadelig for funktionærerne, til hvis beskyttelse det først og fremmest skulle virke. Det ville, mente direktøren, føre til, at mange funktionærer ville blive erstatningspligtige overfor deres arbejdsgivere, fordi de ikke overholdt den nye regel.

Det må nok erkendes, at der vil gå meget lang tid, før forståelsen af bestemmelsen bliver udbredt i offentligheden, hvis det overhovedet nogensinde sker, og hvad man sparer i konflikter om opsigelsens eksistens og virkning, kan man let sætte til i retssager om erstatningskrav for bortreise efter ugyldige, mundtlige opsigelser. Det har selvfølgelig ikke været lovgivernes hensigt, men det understreger, at det nok havde været klogt i sin tid at efterkomme erhvervslivets ønske om, at funktionærlovsrevisionen blev forberedt i en sagkyndig kommission, således som det skete med henblik på spørgsmålene om funktionærbegrebets udvidelse og om organisations- og forhandlingsretten.

S. T.

Tjenestemændene sakket agter ud

Finansmin. Poul Hansen talte den 30 april paa et møde i København, arrangeret af socialdemokratiets 6. kreds og foreningen af tjenestemænd ved statens samlinger. Finansmin. berørte tjenestemændenes forhold og sagde herom:

Det maa erkendes, at tager man udgangspunkt i lønningsskoven af 1958, er tjenestemændene i lønmæssig henseende sakket agterud for udviklingen paa det private arbejdsmarked og det er helt i overensstemmelse m. aftalerne i forbindelse med helhedsløsningen, naa tjenestemændsorganisationerne ved lønforhandlingerne til foråret vil stille krav om saadanne lønforbedringer, at de kommer paa linie med lønudviklingen i øvrigt.

Bortset fra, at der vel all kan blive nogen diskussion om hvor mange pct tjenestemændene er kommet bagefter, er det efter mit skøn ikke muligt paa nuværende tidspunkt fra nogen ansvarlig side at give konkrete løfter om lønningerne efter april 1965. En fuldstændig opfyldelse af tjenestemændenes krav vil formentlig medføre en merudgift for staten paa flere hundrede mill. kr. og om det vil være muligt at præstere det kan vi ikke vide nu. — Vi kender jo ikke den økonomiske og finansielle situation, der foreligger til foråret. Fra socialdemokratiske side vil vi til disse forhandlinger med vilje til at naa et resultat, er akseptabelt baade for tjenestemændene og samfundet.

Det bedste værn

Berlingske Aftenavis (K) omtaler finansminister Poul Hansens slag, der skal bane vej for lønrammeforordningen.

Det ville være til ubodelig for dansk erhvervsliv, bankvæsenet ikke fik lov til i tiden at udfolde sig frit på den måde som hidtil, og vide se må derfor ønske, at den kommende strukturrationaliseringsplan for pengeinstitutterne vil suilere i dannelsen af en effektivt virkende bankforening der ude i provinsen. Det bedste værn imod socialiseringsten inden for bankvæsenet vil i fremtiden være, at pengesager forvaltes af en vidt udbredt og af indburdes konkurrerende banker.

3000 tons ost til Sovjetrusland

Mejeribrugets ostespor har truffet aftale med de russiske indkøbsmyndigheder om levering af 3000 tons Samsø, Danbo, Maribo og Havarti ost, der leveres i løbet af sommeren.

S. T.

97.9

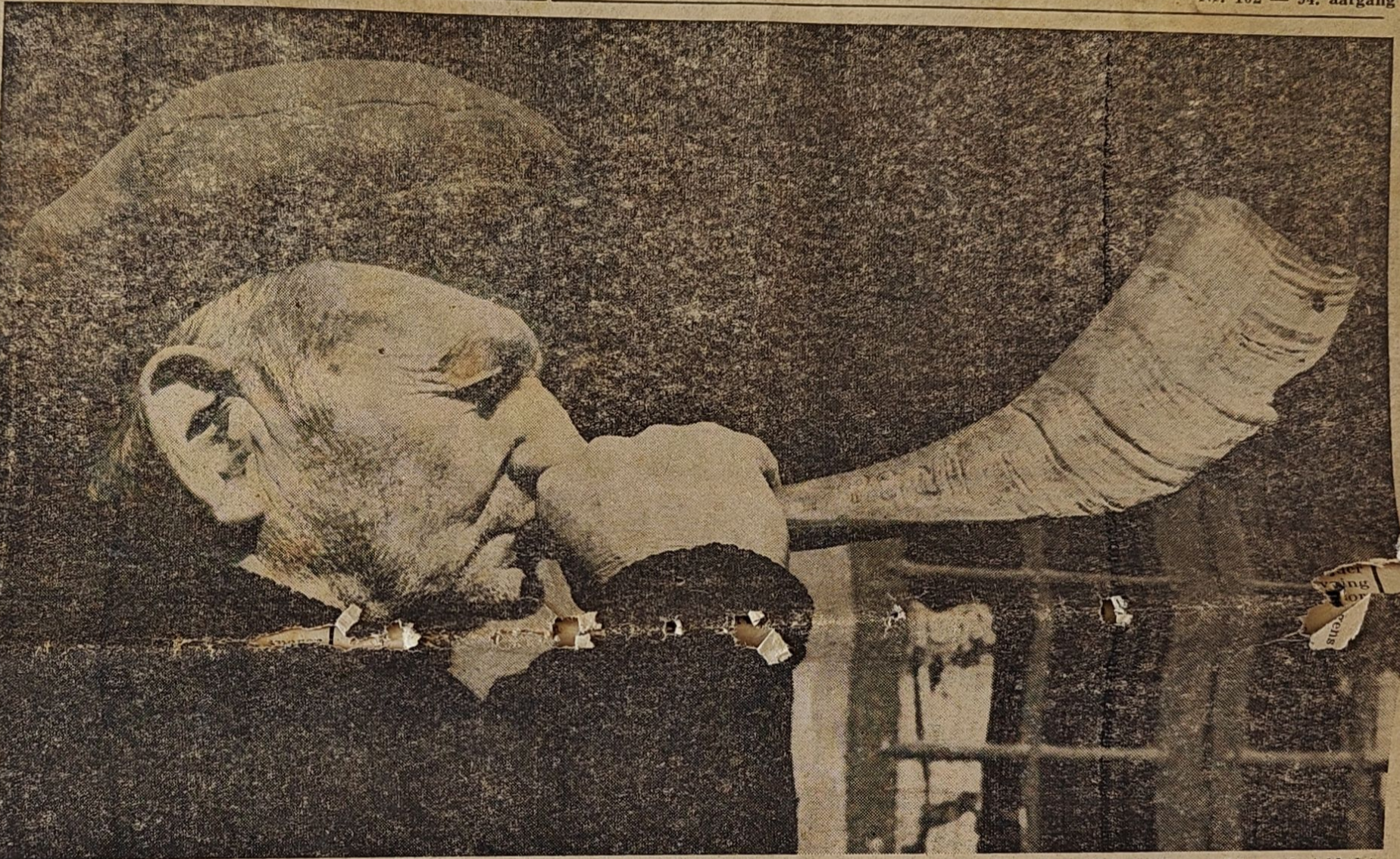
4174
104-89

MØNS FOLKEBLAD

MØNS MUSEUM

Mandag d. 4. maj 1964

Nr. 102 — 94. aargang

En usædvanlig mand paa Møn: Hans Hansen, Keldbylille, som her ses blæsende paa gedehornet, som bruges til at tude hjem til middag. - Læs artiklen inde i bladet.

Tilbudt havfruens hoved for 10.000 kr.

København, mandag (RB.).

En person, som hævder at vide, hvor Den lille Havfrues af-savede hovede er, har i et brev tilbudt dagbladet B. T. hovedet for en pris af 10.000 kroner.

Brevet er den første imellem adskillige hundrede henvendelser, som giver sig ud for at stamme fra kredsen omkring gerningsmanden — eller -mændene.

Brevet og konvolutten er overgivet til drabs- og hærværksafdelingen paa Politigaarden. Teknisk Afdeling vil nærmere undersøge det. Lederen af drabsafdelingen, politikommissær Hornslet, studser lidt over sprogbrugen i brevet og antyder, at brevskriveren maaske er udlænding.

I et foreløbigt svar til brevskriveren erklærer B. T., at man ikke er liebhaver til hovedet til den nævnte pris.

Cyklende dreng dræbt af sporvogn

En dreng dræbtes lørdag morgen, da han var undervejs til en skole i København. Han cyklede pludseligt ind foran en sporvogn og blev ramt. Ulykken skete paa Jagtvej nær Samsøgade. Sporvognen, en linie 9, var paa vej mod Strandboulevarden.

Den cyklende dreng og sporvognen kørte side om side — drengen inderst — da han overraskende svingede til venstre og krydsede sporvognsskinnerne. Der var da kun faa centimeter mellem ham og sporvognen. Drengen kom ind under banerømmen og slæbtes nogle

le meter, og pionerer fra Københavns brandvæsen maatte tilkaldes for at befri ham, men han var død.

Vognstyren, der forgeves havde brugt nødbremsen, fik et chok og blev bragt paa hospitalet.

Ulykken forsinkede linie 9's drift med et kvarter.

To familier med 9 børn hjemløse

Esbjerg, RB.: To familier med ialt 9 børn er blevet hjemløse ved en brand, der søndag aften lagde det meste af en straaetekt ejendom i ruiner paa Degnevej i Esbjerg. Brandens aarsag er endnu ukendt, men ilden greb saa hurtigt om sig, at intet indbo blev reddet.

Fru Astor død

London, RB.: Den amerikanskfødte Nancy Astor, det første kvindelige medlem af Det engelske Underhus, døde i lørdags i London, 85 aar gl.

10.000 kr. stjaalet i KB-hallen

Mindst 10.000 kr. blev i nat stjaalet fra KB-hallen i København, viste det sig i morges, da hallens funktionærer mødte paa kontoret.

Pengene er stjaalet fra restaurantens pengeskab, hvor de laa i kontanter. Der er ogsaa begaaet

indbrud i direktør Johs. Christensens kontor i selve hallen, men her har udbyttet været langt mindre.

Det udelukkes ikke, at tyvene er blevet lokket af de store beløb, som i gaar kom ind, da billetsalget til »The Beatles«-koncerten i hallen aabnede. Men billetindtægten blev indsat i en bank allerede i gaar.

Indbruddet er det tredje i KB-hallen i det sidste halve aar.

Kennedy-runden aabnet i dag

Geneve, mandag (RB.s udsendte medarbejder).

Kennedy-runden aabnedes i dag i overværelse af ministre fra hele den vestlige verden. Konferencen er det hidtil største forsøg paa at skabe enighed om afgørende toldnedskæringer og fjernelse af handelsrestriktioner, men mod forventning var der mere pessimisme end optimisme til stede ved aabningsmødet.

Der har i de seneste uger vist sig mange vanskeligheder, og det er blevet stadig mere sandsynligt, at Kennedy-runden vil blive baade besværlig og langvarig. Formentlig vil den komme til at vare i halvandet aar. Det fremgik af udtalelser af de ministre som i dag var

kommet til Geneve, at optimismen var yderst begrænset. Den amerikanske delegations leder, den tidligere udenrigsminister Christian Herter, sagde, at han var »forsigtigt optimistisk«, og bedømmelsen fra amerikansk side var yderligere meget forbeholden.